

KOMISIJA ZA PREPREČEVANJE KORUPCIJE

REPUBLICA SLOVENIJA

Številka: 0913-1/2014-5

Datum: 22.10.2014

Spoštovani,

dovolite, da vam ob novih izvolitvah oziroma imenovanjih v organe občinskih teles v imenu Komisije za preprečevanje korupcije čestitamo, obenem pa vas spomnimo na nekatere obveznosti, ki izhajajo iz vaše nove (ali ponovljene) funkcije po Zakonu o integriteti in preprečevanju korupcije (ZIntPK).

Poročanje o premoženjskem stanju

- **Župani, podžupani in tajniki/direktorji občinskih uprav, ki ste na novo nastopili svojo funkcijo in pred tem niste opravljali nobene druge funkcije, zaradi katere bi bili zavezani za poročanje o premoženjskem stanju,** morate komisiji sporočiti podatke o celotnem premoženju preko spletnega obrazca (Obrazec za prijavo premoženjskega stanja ob nastopu funkcije), ki je na voljo na spletnih straneh komisije (www.kpk-rs.si). Obrazec izpolnite na spletu, natisnete in ga podpisane po priporočeni pošti pošljete na naslov komisije ali pa ga v PDF obliki podpišete z digitalnim podpisom ter ga komisiji posredujete preko e-pošte (na naslov anti.korupcija@kpk-rs.si). **Zakonski rok za izpolnitev in oddajo elektronskega obrazca je mesec dni po nastopu funkcije.**
- **Župani, podžupani in tajniki/direktorji občinskih uprav, ki ste funkcijo ponovno nastopili ali ste pred tem opravljali katero drugo funkcijo, zaradi katere ste že bili zavezani za poročanje podatkov o premoženjskem stanju, med funkcijama pa ni bilo časovnega presledka, komisiji poročate le spremembe v premoženjskem stanju (spremembe premoženjskega stanja vključujejo tudi spremembe funkcije), in sicer januarja 2015 (skrajni rok je 31. januar 2015). Spremembe v premoženjskem stanju sporočite** preko spletnega obrazca (Obrazec za prijavo sprememb premoženjskega stanja), ki je na voljo na spletnih straneh komisije (www.kpk-rs.si). Obrazec izpolnite na spletu, natisnete in ga podpisane po priporočeni pošti pošljete na naslov komisije ali pa ga v PDF obliki podpišete z digitalnim podpisom ter ga komisiji posredujete preko e-pošte (na naslov anti.korupcija@kpk-rs.si). **Na obrazcu sporočite da ste ponovno nastopili isto ali drugo funkcijo in morebitne druge spremembe v premoženjskem stanju, če je do njih prišlo v preteklem letu.**
- V času trajanja mandata je potrebno sporočiti **spremembe v premoženjskem stanju (43. člen ZIntPK)**. Te spremembe se sporočajo **enkrat letno, do 31. januarja tekočega leta za preteklo leto,** in sicer na obrazcu za poročanje sprememb v premoženjskem stanju.

V prilogi je našli **zloženka o nadzoru nad premoženjskim stanjem**, v kateri je več informacij o namenu in ciljnih tega instituta.

Omejitve poslovanja

- Omejitve poslovanja ureja 35. člen ZIntPK, ki v prvem odstavku določa prepoved poslovanja pri naročanju blaga, storitev ali gradenj, sklepanju javno-zasebnih partnerstev ali podelitvah koncesij oziroma posebnih ali izključnih pravic med organom, ki posluje po predpisih o javnem naročanju (npr. občina), in funkcionarjem (npr. župan, podžupan, občinski svetnik) oziroma poslovnim subjektom, v katerem je funkcionar ali njegov družinski član udeležen kot poslovodja, zakoniti zastopnik ali je v več kot 5 % udeležen pri ustanoviteljskih pravicah, upravljanju ali kapitalu. Prepoved poslovanja velja tudi za poslovanje naročnika s funkcionarjem ali njegovim družinskim članom kot fizično osebo.
- Ne glede na navedeno pa **omejitve poslovanja ne veljajo za poslovanje na podlagi pogodb, ki so bile sklenjene pred funkcionarjevim nastopom funkcije. Prepovedi poslovanja tudi ne veljajo za postopke oziroma druge načine pridobivanja sredstev, ki niso zajeti v prejšnji alineji** (torej ko ne gre za naročanje blaga, storitev ali gradenj, sklepanju javno-zasebnih partnerstev ali podelitvah koncesij), pod pogojem, da so pri tem dosledno spoštovane določbe ZIntPK ali drugega zakona o nasprotju interesov in o dolžnosti izogibanja temu nasprotju oziroma pod pogojem, da se funkcionar dosledno izloči iz vseh faz odločanja o sklenitvi in izvedbi postopka ali posla.
- **Prepoved poslovanja velja tudi za ožje dele občine (vaške, krajevne, četrtne skupnosti), ki imajo lastno pravno subjektiviteto, če je občinski funkcionar (npr. občinski svetnik) član sveta ožjega dela občine ali če se posamezen posel lahko sklene le z njegovim soglasjem.**
- **Določbe o omejitvah poslovanja veljajo še:**
 - **dve leti po prenehanju funkcije**, saj v tistem obdobju funkcionarji ne bodo smeli nastopiti kot predstavniki poslovnih subjektov, ki imajo ali vzpostavljajo poslovne stike z občino, kjer so opravljali svojo funkcijo.
 - **eno leto po prenehanju funkcije, ko pa organ ne sme poslovati s subjektom, v katerem je bivši funkcionar neposredno ali posredno v več kot 5 % udeležen pri ustanoviteljskih pravicah, upravljanju oziroma kapitalu.**
- Najkasneje mesec dni po nastopu funkcije morajo **novi občinski funkcionarji (župani, podžupani in občinski svetniki oziroma svetnice) občini, kjer opravljajo funkcijo**, sporočiti podatke o subjektih, s katerimi so sami ali njihovi družinski člani povezani na katerega od naslednjih načinov: a) opravljajo delo poslovodje, člana poslovodstva ali zakonitega zastopnika ali b) so neposredno ali preko drugih pravnih oseb v več kot 5-odstotnem deležu udeleženi pri ustanoviteljskih pravicah, upravljanju ali kapitalu.
- Občinskim funkcionarjem, ki so funkcijo opravljali že v prejšnjem mandatu, ni potrebno ponovno sporočiti podatkov, če od prejšnjega poročanja ni prišlo do sprememb. V nadaljevanju (v trajanju mandata) pa je potrebno občini sporočiti zgolj morebitne **spremembe podatkov** o teh subjektih oziroma razmerjih, in sicer najkasneje **v osmih dneh po nastanku spremembe**.

Ostale podrobnosti so v priloženem sistemskem načelnem mnenju oziroma pojasnilu/zloženki **o omejitvah poslovanja**.

Lobiranje

- Položaj lobiranca po določbah ZIntPK imajo tudi funkcionarji (župan, podžupan, člani občinskega sveta) in javni uslužbenci (med katere sodijo tudi uradniki na položaju (direktorji oziroma tajniki občinskih uprav) v organih lokalne skupnosti (občine). Funkcionarji in javni uslužbenci v organih lokalne skupnosti (občine) imajo namreč po ZIntPK kot lobiranci posebne dolžnosti in pravice,

zakonska ureditev pa je namenjena zagotavljanju transparentnosti pri sprejemanju odločitev v zadevah javnega pomena. Za namen boljšega razumevanja lobiranja po ZIntPK, prilagamo tudi **Sistemsko pojasnilo o lobiranju (SP 03/2011)**, ki vsebuje dodatne smernice za uporabo in razlago zakona. Obenem dodajamo, da komisija v okviru **projekta Transparentnost** (spletna stran komisije) ažurno posodablja statistiko s področja prijavljenih lobističnih stikov.

- Tako funkcionarji kot javni uslužbenci v organih lokalne skupnosti (občine) morate komisiji **poročati o lobističnem stiku** z registriranim ali neregistriranim lobistom (v treh dneh) in poskusu lobističnega stika, ki ste ga kot lobiranec odklonili (v treh dneh). Prav tako ste dolžni komisiji **posredovati poročilo o prepovedanih ravnanjih lobistov** (v desetih dneh). Obrazci za poročanja s področja lobiranja so javno dostopni na spletni strani komisije <https://www.kpk-rs.si/sl/eobrazci/eobrazci/41>.

Ostale podrobnosti so kot navedeno, v priloženem sistemskem načelnem mnenju oziroma pojasnilu/zloženki **o lobiranju**.

Nasprotje interesov

- ZIntPK vsebuje ključne določbe za preprečevanje in obvladovanje nasprotja interesov uradnih oseb, med katere sodijo vsi funkcionarji (torej tudi **župani, podžupani in občinski svetniki**) ter drugi javni uslužbenci, **zaposleni v občinski upravi**. Institut **dolžnega izogibanja nasprotju interesov oziroma omejevanje nasprotja interesov** pri izvajanju javnih nalog predstavlja enega ključnih stebrov delovanja pravne države, zaupanja v demokratične institucije, transparentnosti, enakopravnosti in objektivnosti odločanja v javnih zadevah ter razpolaganja z javnimi sredstvi.
- Nasprotje interesov so okoliščine, v katerih zasebni interes uradne osebe vpliva ali ustvarja videz, da vpliva na nepristransko in objektivno opravljanje njenih nalog. Zasebni interes uradne osebe pomeni premoženjsko ali nepremoženjsko korist zanjo, za njene družinske člane in za druge fizične osebe ali pravne osebe, s katerimi ima ali je imela osebne, poslovne ali politične stike.
- Uradna oseba mora biti pozorna na vsako dejansko ali možno nasprotje interesov in **mora storiti vse, da se mu izogne**¹ (se izločiti iz postopkov oziroma o teh okoliščinah takoj pisno obvestiti svojega predstojnika (predstojnik v primeru župana je Komisija za preprečevanje korupcije, v primeru občinskih svetnikov predsedujoči občinskega sveta, v primeru zaposlenih v občinski upravi pa direktor oziroma direktorica občinske uprave), ob tem pa mora prenehati z delom v zadevi, v kateri je prišlo do nasprotja interesov.

Ostale podrobnosti so v priloženih sistemskih načelnih mnenjih oziroma pojasnilih/zloženki **o nasprotju interesov**.

¹ Zaradi povečanega števila vprašanj, podajamo sledeč praktični primer in pojasnilo komisije: Glede vprašanja ali občinski svetnik, ki je predsednik ali član društva, lahko vloži amandma k občinskemu proračunu za dodelitev dodatnih sredstev društvu, katerega predstavnik je, je odgovor pozitiven. Vsak član občinskega sveta ima skladno s pristojnostjo občinskega sveta, ki obravnava in sprejema proračun občine, pravico, da vlaga spremembe in dopolnitve k predlogu proračuna in to na vsako proračunsko postavko, med drugim tudi za spremembo proračunske postavke, ki se nanaša na financiranje društva, katerega predstavnik je. O predlogu takšne spremembe (amandmaju) proračunske postavke društvu, ki ga predstavlja, pa ne more razpravljati, niti glasovati, temveč se je dolžan po vložitvi amandmaja izločiti iz celotnega postopka sprejemanja amandmaja (enako velja glasovanje zase oziroma za druge povezane osebe pri opravljanju javnih nalog).

V zvezi z vprašanjem, ali smejo občinski svetniki, ki so predsedniki ali člani različnih društev, financiranih iz občinskega proračuna, glasovati o občinskem proračunu kot celoti (Odlok) ali se morajo izločiti iz glasovanja, komisija meni, da je glasovanje o občinskem proračunu kot celoti dopustno tudi za občinske svetnike, ki so predstavniki društev, financiranih iz občinskega proračuna. Izločitev teh članov iz glasovanja bi lahko povzročilo nesklepčnost občinskega sveta in s tem nesprejetje občinskega proračuna, ki je temeljni finančni akt občine. Ne sme pa član občinskega sveta razpravljati in glasovati o posamezni proračunski postavki, ki se nanaša na »njegov«¹ društvo, če se o tej predpostavki razpravlja in glasuje ločeno oziroma posebej.

Nezdružljivost funkcij

Na tem mestu izpostavljamo, da zakon razlikuje med poklicnimi in nepoklicnimi funkcionarji.

POKLICNI FUNKCIONARJI

- Nezdružljivost funkcij in dejavnosti poklicnih funkcionarjev je v ZIntPK urejena v **dveh institutih**, in sicer v **26. členu** kot "nezdružljivost opravljanja funkcije in izjeme" in v **prvem odstavku 27. člena** ZIntPK kot "prepoved članstva in dejavnosti".
- ZIntPK v 26. členu poklicnim funkcionarjem **prepoveduje** opravljanje poklicne ali druge **dejavnosti**, namenjene pridobivanju dohodka ali premoženjske koristi, določa pa tudi **izjeme** od te prepovedi, ki pod zakonsko določenimi pogoji dovoljujejo opravljanje pedagoške, znanstvene, raziskovalne, umetniške, kulturne, športne in publicistične dejavnosti ter vodenje kmetije in upravljanje z lastnim premoženjem.
- Izjemoma lahko komisija na zahtevo poklicnega funkcionarja temu izda **dovoljenje** tudi za opravljanje pridobitne dejavnosti, ki je sicer prepovedana. Pri odločanju o tem komisija upošteva javni interes in stopnjo tveganja, da bi opravljanje te dejavnosti vplivalo na objektivno ter nepristransko opravljanje funkcije ali ogrozilo njeno integriteto. Komisija dovoljenja ne more oziroma ne sme izdati, če njegovo izdajo preprečuje drug zakon ali če želi poklicni funkcionar dohodek pridobiti od organa, v katerem opravlja funkcijo.
- Nadalje ZIntPK določa, da poklicni funkcionar ne sme biti član oziroma opravljati dejavnosti **upravljanja, nadzora ali zastopanja** v gospodarskih družbah, gospodarskih interesnih združenjih, zadrugah, javnih zavodih, skladih, agencijah in drugih osebah javnega ali zasebnega prava, razen v društvih, ustanovah in političnih strankah.

NEPOKLICNI FUNKCIONARJI

- Medtem ko za **poklicne funkcionarje** v zgoraj opisanih primerih velja absolutna prepoved članstva in dejavnosti, velja ta prepoved v primeru **nepoklicnih funkcionarjev** samo za tiste subjekte (gospodarske družbe, zavode, zadruge ...), nad katerimi nepoklicni funkcionar v okviru svoje funkcije izvaja **neposredni nadzor nad njihovim delom**.

NEPOKLICNI ŽUPANI IN PODŽUPANI

- ZIntPK vsebuje posebno določbo glede (ne)združljivosti funkcij **nepoklicnih županov in podžupanov**, ki sicer sodijo med nepoklicne funkcionarje. Za nepoklicne župane in podžupane v osnovi velja enaka prepoved kot za poklicne funkcionarje, in sicer nepoklicni župan ali podžupan ne sme biti član oziroma opravljati dejavnosti upravljanja, nadzora ali zastopanja v javnih zavodih, skladih, agencijah in drugih osebah javnega ali zasebnega prava, če je oseba zasebnega prava nosilec javnega pooblastila ali izvajalec javne službe. Ta omejitev oziroma prepoved **velja le v primerih**, ko nepoklicni župan ali podžupan **opravlja funkcijo v občini, ki je s katerim od navedenih subjektov ustanoviteljsko, lastniško, nadzorstveno ali finančno povezana**.

Ostale podrobnosti so v priloženem sistemskem načelnem mnenju oziroma pojasnilu **o nezdružljivosti funkcij**.

Darila

Omejitve v zvezi s sprejemanjem daril se nanašajo na vse funkcionarje ter med drugim tudi za lokalne skupnosti in nosilce javnih pooblastil.

- Z natančno in pregledno ureditvijo področja sprejemanja daril se zmanjšujejo možnosti za neutemeljene očitke in nezaupanje v poštenost funkcionarjev pri izvajanju javne funkcije; po drugi strani se javni funkcionar s sklicevanjem na zakonske določbe lahko izogne morebitnim zadregam ali nesporazumom pri sprejemanju daril v okviru protokolarnih, diplomatskih in drugih običajev, ko sta javni funkcionar ali njegova funkcija deležni spoštovanja in priznanja v obliki priložnostnih ali drugih daril.
- ZIntPK v 30. členu opredeljuje protokolarna in priložnostna darila. **Protokolarna darila** so darila funkcionarjem, dana s strani predstavnikov drugih državnih organov, drugih držav in mednarodnih organizacij in institucij ob obiskih, gostovanjih ali drugih priložnostih, ter darila, dana v podobnih okoliščinah. **Priložnostna darila** manjše vrednosti pa so darila, dana ob posebnih priložnostih, ki ne presegajo vrednosti 75 evrov in katerih skupna vrednost v posameznem letu ne presega 150 evrov, če so dana od iste osebe. Po 31. členu ZIntPK protokolarna ali priložnostna darila, ki presegajo vrednost 75 evrov, postanejo last Republike Slovenije, lokalne skupnosti oziroma organizacije, v kateri funkcionar opravlja svojo funkcijo.

Način razpolaganja z darili, vodenje in vsebina seznama daril so določeni v **Pravilniku o omejitvah in dolžnostih funkcionarjev v zvezi s sprejemanjem daril** (Uradni list RS, št. 53/10, 73/10, v nadaljevanju: Pravilnik).

Priporočilo

Odgovore na morebitna dodatna vprašanja v zvezi z zgoraj navedenim, lahko poiščete tudi med odgovori v rubriki »pogosta vprašanja«, ki jih komisija objavlja na svoji spletni strani, povezava do njih: <https://www.kpk-rs.si/sl/pogosta-vprasanja>. V kolikor na vsebino vašega vprašanja še ni bilo odgovorjeno ali odgovora ne najdete, se lahko obrnete na strokovne sodelavce komisije pisno po navadni pošti, osebno, preko telefona (01 400 57 10) ali e-pošte (anti.korupcija@kpk-rs.si).

Mandat Komisije za preprečevanje korupcije kot neodvisnega državnega organa je krepitev delovanja pravne države, krepitev integritete in transparentnosti, odpravljanje nasprotja interesov ter preprečevanje korupcije. V zaupanju, da si te cilje delimo z novimi nosilci zakonodajne veje oblasti, vas lepo pozdravljamo.

S spoštovanjem,

Boris Štefanec
PREDESEDNIK

Dr. Igor Lamberger
NAMESTNIK PREDESEDNIKA

Alma Sedlar
NAMESTNICA PREDESEDNIKA